

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه			
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۸		تاریخ امتحان: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۸	
اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	کدام گروه از واژه های زیر ، « هم وزن » هستند؟ الف (آهنین - کاهلی ب (جوانی - دماوند	۰/۲۵
۲	از میان شاعران گذشته ، یک سراینده نام ببرید که برگزیده در عرصه ی « مسطّ سرائی » است .	۰/۲۵
۳	شبیبه ترین قالب شعر سنتی به شعر نیمایی ، است که از قرن پدید آمده است .	۰/۵
۴	دو ویژگی قالب شعر زیر را بنویسید. سخن های ناخوش زمن دور دار مگوی آن چه هرگز نگفته ست کس بزرگان به آتش نیابند راه تو بر راه من بر ، ستیزه مریز به بدها دل دیو رنجوردار به مردی مکن باد را در قفس ز دریا گذر نیست بی آشنا که من خود یکی مایه ام در ستیز	۰/۵
۵	با توجه به بیت « لبّ در لطافت لاله ی سیراب را ماند الف (« طرفین تشبیه » را در «مصراع اول» مشخص کنید . ب (خصوصیت مشترکی که سبب پیوند واژه ی « دل » و ترکیب « چشمه ی سیماب » می شود ، چیست ؟ پ (در «مصراع دوم» ، « ادات تشبیه » را بیابید .	۱
۶	شبی مهنابی را توصیف کنید و در توصیف خود، یک «تشبیه بلیغ اضافی» و یک «تشبیه بلیغ اسنادی» به کار ببرید.	۱
۷	چرا تشبیه به کار رفته در عبارت زیر « مرگب » نامیده می شود ؟ « هر که علم خواند و عمل نکرد ، بدان ماند که گاو راند و تخم نپشاند».	۰/۵
۸	در بیت زیر ، یک « استعاره ی مصرّحه » بیابید و « مفهوم » آن را بنویسید . « ای گل خوش نسیم من ، بلبل خویش را مسوز کز سرصدق می کند شب همه شب دعای تو »	۰/۵
۹	در هریک از بیت های زیر ، یک « استعاره ی مکنیه » بیابید . تفاوت اساسی میان این دو استعاره ی مکنیه چیست ؟ الف (گل بخندید و باغ شد پدرام ب (فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید ای خوشا این جهان بدین هنگام شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد	۱
۱۰	استعاره ی موجود در بیت زیر را به یک « تشبیه » تبدیل کنید . « سعدی حجاب نیست ، تو آینه پاک دار زنگار خورده چون بنماید جمال دوست »	۰/۵
	« ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم »	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه			
تاریخ امتحان: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۸		اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۸		http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۱	در هر یک از بیت های زیر، « مجاز » را بیابید و « نوع علاقه » ی آن را بنویسید. الف) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی ب) دیدی که خون ناحق پروانه شمع را تو از این چه سود داری که نمی کنی مدارا چندان امان نداد که شب را به سر برد	۱
۱۲	در بیت زیر، « مجاز » را بیابید و « قرینه » ی آن را بنویسید. « نیندارم این کام حاصل کنی مبادا که جان در سر دل کنی »	۰/۵
۱۳	در هر یک از بیت های زیر، « کنایه » را مشخص کنید؛ سپس « مفهوم » هریک را بنویسید. الف) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج ب) چو نامردم آواز مردم شنید فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست؟ میان خطر جای بودن ندید	۱
۱۴	واژه ی « قلم » را در « معنای مجازی » به کار ببرید.	۰/۵
۱۵	در بیت زیر، تکرار کدام واج، بیش از بقیه محسوس است؟ این تکرار سبب افزایش موسیقی درونی شعراست یا موسیقی معنوی؟ « نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس ملالت علما هم ز علم بی عمل است »	۰/۵
۱۶	در عبارت های زیر، « سجع » ها را بیابید و « نوع » آن ها را مشخص کنید. الف) به خانه ی پیرزنی رفتند که به امانت، موصوف و به سمت صلاح، موسوم بود. ب) الهی در دل های ما جز تخم محبت خود مکار و بر جان های ما جز الطاف خود منگار.	۱
۱۷	در بیت « زیانتش توان ستایش نداشت / روانش گمان نیایش نداشت » آرایه ی « ترصیع » به کار رفته است یا « موازنه »؟ دلیل خود را بنویسید.	۱
۱۸	« نوع جناس » را در جمله ی « ای مهر تو در دل ها، وی مهر تو بر لب ها » با ذکر دلیل بنویسید.	۰/۵
۱۹	در هریک از بیت های زیر، « جناس » ها را بیابید و « نوع دقیق » هر یک را بنویسید. الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم ب) خرم تن او که چون روانش دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم از تن برود سخن روان است	۱/۵
۲۰	تفاوت معنایی واژه ی « دور » را در دو مصراع زیر بنویسید. « ای آسمان چو دور ندیمانش دیده ای در دور خویش، شکل مدور گرفته ای »	۰/۵
۲۱	واژه های مشخص شده در هریک از بیت های زیر، در پدید آمدن کدام « آرایه ی لفظی » مؤثر بوده است؟ الف) اگر تو فارغی از حال دوستان، یارا ب) چون آستان مقیم شود بخت بر درش فراغت از تو میسر نمی شود ما را هر کو چو بخت روی بر این آستان نهاد	۱
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم »		

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی		رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰ : ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۸		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۸		اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات			
۲۲	در بیت زیر، آرایه‌ی « تلمیح » را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در یک سطر توضیح دهید. « گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد »	۱		
۲۳	در بیت زیر، آرایه‌ی « تضمین » را بیابید و « مورد تضمین » شده را تعیین کنید. « خیز تا خاطر بدان تُرک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی »	۱		
۲۴	با توجه به بیت های زیر، آرایه های « تناقض » و « حس آمیزی » را به طور دقیق مشخص کنید. « رزق ما آید به پای میهمان از خوان غیب به زبان چرب، ای جان! بنواز جان ما را » « به سلام خشک، خوش کن دل ناتوان ما را »	۱		
۲۵	با توجه به بیت « گر هزار است بلبل این باغ / همه را نغمه و ترانه یکی است » : الف) کدام واژه « ابهام تناسب » را پدید آورده است ؟ ب) این واژه، در چه معنایی در این بیت کاربرد دارد ؟ در معنای دوم، با کدام واژه، تناسب دارد ؟	۱		
۲۶	در بیت زیر، « نشرها » را مشخص نمایید؛ سپس « نوع لفّ و نشر » را تعیین کنید. « ز روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد، آن زر می زند »	۰/۵		
۲۷	« حسن تعلیل » موجود در بیت زیر را شرح دهید . « چو سرو از راستی بَرزد عَلم را ندید اندر جهان تاراج غم را »	۰/۵		
	« موفق باشید »	جمع نمره	۲۰	